

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xiv. De ordine, loco, & tempore obseruandis in excommunicatione ferenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Ordinarius eius non fit, ipsius Ordinatio id significare debet, qui de hoc admonitus, & eum ipse denunciabit, & à suo parochio, necnon ab Episcopis vicinis denunciandum curabit, arg. capit. 1. de rapt. & capit. de illis, 6. quæstio. 3. Quod si ab homine excommunicatio lata sit, ab ipso met denunciandus erit, capit. pastoralis, §. fin. de appellat. & capit. 1. de rapt. Et quidem, si sibi subiectus sit, curabit ut parochus loci eum excommunicatum denunciaret; si vero sibi subiectus non fuerit, Ordinarium eius de hac re monere debet, ut à se excommunicatum denunciatum, & ipse etiam denunciaret; nam requisitus ad id obligatur, Clem. 1. §. eorundem, de foro compet. literis autem Episcopi de excoicato denunciato factis, & proprio signo signatis, cū nomine eius qui excommunicatur, & causæ expressione, credere vicini Episcopi tenentur, arg. cap. curæ, 11. quæstio. 3. & Innoc. in cap. 1. de fide instrum. num. 4. & 10. Panor. in cap. post cessionem, num. 6. & Felin. num. 16. de probat. Quod si Episcopi vicini ita legitime admoniti ipsum denunciare reculent, ad id faciendum à suis Archiepiscopis instante excommunicatore compellendi sunt. Siue igitur quis excommunicatus ab homine, siue à iure sit, declarari debet delictum, & causa cur excommunicatus sit, & postea denunciandus erit.

22. Modus autem denunciationis hic obseruandus est, scilicet, ut clerici loci illius, vbi excommunicatus denunciandus est, denunciationem in Ecclesijs publicè faciant, arg. cap. curæ, 11. quæstio. 3. & Extrau. vnica in fine, de furt. ut sic omnibus excommunicatus notus sit, & deinde denunciatio in scriptis, in eorundem Ecclesiarum valuis affigi debet, in eaque denunciatione causa excommunicationis exprimi debet, ut colligitur ex cap. cum medicinalis, de sentent. excom. lib. 6. & Doctores ibi. Qua denunciatione facta excommunicatus & in iudicialibus, & in extraiudicialibus, atque in alijs actibus legitimis euitandus est, donec contrarium ab eo probetur qui excommunicatus est, & absolutus declaratur, ut latius Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 3. num. 1. de sent. excom. lib. 6. & Vgol. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 21. §. 2. num. 12. tradunt.

De ordine, loco, & tempore obseruandis in excommunicatione ferenda, Cap. XIV.

S Y M M A R I V M.

- 1 Circumstantiæ tres in excommunicatione ferenda requiruntur, & quænam illæ sint.
- 2 Ordo quis in excommunicatione ferenda obseruandus sit.
- 3 Censura leuior, & deinde grauior quando ferri debeat.
- 4 Censura in territorio ferentis illam ferri debet, & quæ buius rei ratio sit.
- 5 Censura in quocunque loco sacro, vel profano ferentis, nisi locus sit exemptus, ferri potest.
- 6 Excommunicatio in aliquibus casibus valide ferri potest in alieno territorio, & asseruntur duodecim casus, in quibus hoc fieri potest.
- 7 Censura tempore feriati ferri non debet, & quare hoc; sit tamen lata valet.
- 8 Dies feriati quinam dicantur.
- 9 Excommunicatio interdum, non autem nocte ferri debet.
- 10 Denunciatio excommunicationis, an tempore feriati licite fieri possit.

PRæter conditiones superius explicatas, nonnullæ circumstantiæ in excommunicationis censura ferenda, ab Ecclesiasticis Iudicijs, ex Ecclesiæ præscripto obseruari debent, ut eam rectè & sine peccato ferre valeant, quæ commodè ad has tres reduci possunt, nimirum, ordinem, locum, & tempus, hæc enim tria, etiam in

censuris Ecclesiæ ferendis, Sacri Canonis seruari mandantur.

Ordo igitur in excommunicatione ferenda seruari debet, qui est duplex, vnus respectu habito ad alias pœnas; Alter respectu habito ad ipsamet censuras inter se. Quoad primū, hic ordo obseruari debet, ut vbi alijs pœnis auidacia & contumacia comprimi possit, non feratur excommunicatio, prout in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 3. de reform. statutū est, in illis verbis, *In causis iudicialibus* &c. Ratio est, quia pro rarijs censuræ feruntur, eo magis à fidelibus timentur, ut sensit idem Concilium eodem capit. 3. in principio, & experientia quotidiana probat. Quoad secundum vero, hic ordo seruandus est, ut censura leuior primò, grauior deinde feratur, maximè, vbi in Episcopos, & alios similes ferenda sit, ut habetur in cap. 2. de offic. deleg. lib. 6. docet Mar. Soc. senior in c. perpeudimus, num. 230. ver. Quarto vigesimo sexto, de sent. excom. & ita contra clericos primo suspensione, contra Laicos vero interdictione, & tandem excommunicatione, si contumaces sint, agendum erit, arg. c. veritatis, & ibi glos. in verbo, excommunicationis sententiam. & Imola de dolo & contuma. & cap. clericos, & ibi Panor. num. 3. de cohab. cleric. & mulier. vbi reprehendit Prælatos, qui immediate pro qua libet causa fulminant excommunicationem, vnde ex frequentia dicitur in contemptum, glos. in cap. cum tu, in verbo per pœnam, de vsur. Marian. Socin. sen. in cap. perpeudimus, num. 230. ver. Quarto vigesimo sexto, de sentent. excom. Quod intelligitur, nisi loci temporis, & personæ, & ipsius rei ratio requiratur, ut à grauiori censura, nimirum ab excommunicatione initium sumatur; tunc enim in arbitrio Iudicis erit, à qua censura incipiendum sit, ut docet Panor. in cap. cum tu, nu. 8. de vsuris. & facit, ca. de causis, §. fin. de offic. deleg. & capit. sane quia, tit. eod. & capit. Quoniam frequenter, in fine, ut lite non contestata, & docet Concil. Trident. sess. 25. cap. 3. de reform. & pluribus tradit Felin. in cap. inter ceteras, num. 5. & 15. de rescript. vbi ait ab ea pœna incipiendum esse, quæ magis timetur. Immo, simul etiam excommunicationis, & suspensionis, & interdictionis censuram Iudex ferre potest, si id videat expedire arg. Extrau. 3. de priuileg.

Locus etiam in excommunicatione ferenda obseruandus est, si quidem ferri debet in territorio ferentis illam. Censuras enim ferre Iurisdictionis contentiose est, quæ non nisi causa cognita ferri debent, & sedente Iudice tribunali promulgandæ; ideoque in proprio territorio & ferri, & tolli debent; in ijs enim quæ Iurisdictionis sunt, extra territorium suum quisque persona priuata censetur. Quæ omnia colliguntur ex cap. Nouit, & ibi glos. in verbo, terminos, vbi multos textus tum ex iure Canonico, tum ex iure Ciuili colligit, & Panor. ibidem, num. 3. de offic. legat. arg. cap. Nemo, 2. quæstio. 1. & cap. Sacro, de sent. excom. arg. etiam l. 2. & ibi Bart. ff. de offic. Proconsul. & Leg. & facit cap. fin. & ibi glos. in verbo, Diocesim, de consue. lib. 6. Clem. vnica, & ibi glos. in verbo, Iurisdictionem, de foro compet. & Imola & Anchar. ibi, & Clement. 2. & ibi glos. in verbo, etiam celebrare, de priuileg. & glos. in cap. si Abbatem, in verbo, in prouincia, de elect. lib. 6. vnde consequens est, ut in alieno territorio eas nec ferre, nec tollere possit, ut latius tradunt Innoc. & Panor. in cap. Nouit, num. 3. de offic. legat. Ceterum, in quocunque loco sup. Diocesis & territorij, siue sacro, siue profano, excommunicationis censuram Iudex ferre potest, arg. cap. cum Episcopus, de offic. Ordin. lib. 6. & Card. Zab. in Clem. vnica, versic. Quarto not. de foro compet. & glos. in c. cum Episcopus, in verbo, Episcopus de offic. Ordin. lib. 6. Panor. in ca. cum Ecclesia, nu. 4. & 8. de immunit. Eccles. dummodo tamen locus exemptus non sit; tunc enim licet in sua sit Diocesi Iurisdictionem tamen contentiosam ibi exercere non poterit, ut habetur in d. cap. cum Episcopus, & ibi glos. in verbo, Non exempto, & in cap. Si Papa, iuncta glos. in verbo, collocare, de priuileg. lib. 6. & Clem. fin. tit. eod. & 18. quæstio. 2. cap. luminoso Abbate. Ordinariè autem hodie feruntur in palatio Episcopi, ex Panor. in cap. cum Ecclesia, numer. 4. de immunit. Eccles. & facit c. Qua fronte, de appellat. Quæ omnia procedunt communiter, scilicet,

licet, quando sedetur pro tribunali, & cum causae cognitione proceditur.

6 *Sunt tamen nonnulli casus, in quibus valide in alieno territorio excommunicatio fieri potest; quorum*

Primus est, Quando eam fert Iudex sine causae cognitione, & pro tribunali non sedens, sed tanquam persona priuata, ideo enim prohibetur communiter in territorio alieno fieri; quia ex quo Iudex excommunicationis sententiam non nisi eum causae cognitione, & sedens pro tribunali ferre soleat, alterius prohibitionis causa, cessare debet & effectus, cessat autem, quando sine causae cognitione fertur; nulla enim ratione tunc territorium alterius laeditur, aut violatur Iurisdictione, vt latius tradunt glos. in cap. Nouit, in verbo, terminos, & ibi Panorm. num. 3. de offic. legati & idem Panorm. in cap. fin. num. 1. nec cler. vel monachi. Oldrad. eo. assil. 88. Gem. in cap. venerabilibus, numer. 6. de sent. excom. lib. 6. & Marian. Socin. sen. in cap. a nobis, 1. num. 66. & 67. vers. pro quo etiam facit de sent. excom. in antiq. & facit. l. fin. ff. de offic. praefect. vrb. & l. 2. ff. de offic. Praefect. & leg.

Secundus est, quando fit pro notoria & manifesta contumacia, ex Panorm. in cap. Nouit, num. 3. de offic. legati vbi etiam citat. Host. Ratio est: quia notoria non exigant causae cognitionem, vt in c. euidentia, de accusat. & arg. c. manifesta, 2. q. 1. Gem. in cap. Romana, nu. 4. de sent. excom. lib. 6. Marian. Socin. senior. in cap. perpendimus, nu. 74. de sent. excom.

Tertius est, Quando is qui censuratus hanc excommunicationis tulit, contra formam cap. Sacro, de sent. excom. eam tollit, ne in poenam d. cap. Sacro, incidat, ex Innoc. in cap. Nouit, num. 2. de offic. legati. causa minus cognita.

Quartus est, Quando in conscientia foro ab excommunicatione, alij sine censura absoluit, ex Panorm. in cap. Nouit, num. 3. de offic. legati.

Quintus est, in delegatione facta alteri in alieno territorio: delegatio enim iurisdictionis in alieno territorio fieri potest, cum in hac non sit necessaria causae cognitio, ex Innoc. in cap. nouit, num. 2. de offic. legati. arg. l. fin. ff. de offic. praefect.

Sextus est, Quando Statutum fit, per quod censura excommunicationis fertur, cum enim hoc sine causae cognitione fiat, in alieno territorio fieri potest, vt docet Gem. in cap. Romana, §. caueant, num. 4. & ibi Anchar. numer. 6. de sent. excom. lib. 6. & Marian. Socin. sen. in cap. perpendimus, num. 73. vers. vitima differentia, de sentent. excommun.

Septimus est, Quando quis semel causam excommunicationis in suo territorio nouit, tunc enim in alieno eam postea ferre potest.

Octauus est, Quando adest consensus & licentia Ordinarij eius territorij, tunc enim & causam cognoscere, & sententiam excommunicationis, & alias censuras ferre valet, & tollere, dummodo reus, & actor, vt ibi res agatur, consenserint, ex glos. in cap. vt litigantes, in verbo, expensis, de offic. ordin. lib. 6. Innoc. in cap. Nouit, numer. 2. & ibi Panorm. num. 4. de offic. legati. & idem Panorm. in cap. P. & G. num. 15. de offic. deleg. & facit cap. Nullus primas, 9. q. 2. & l. 3. ff. de offic. praesid. & ff. de iurisd. omni. iudic. l. vlt. Bald. in l. si qui ex consensu, Codic. de epis. aud. Card. conf. 71. Angel. conf. 162. Alex. in l. fin. in 2. col. numer. 7. ff. de iurisd. omni. iudic. Aretin. conf. 58. Oldrad. confil. 83. & hanc communem opinionem esse docet Panorm. in dict. cap. Nouit, & est text. sing. in cap. statutum, in §. in nullo, de rescrip. lib. 6. consentire autem videtur Episcopus, non solum expressam ad hoc dando licentiam, sed etiam vbi id scit, & non prohibet, & idem de Rei, & Actoris consensu dicendum est, dummodo uterque locum nouerit Iurisdictionis sui Iudicis non esse, & neuter repugnet; quamuis necessarius sit expressus consensus Rei, & Actoris, vbi delegatus Iudex est, ex d. cap. statutum, §. in nullo, de rescrip. lib. 6.

Nonus est, Quando consuetudine, & praescriptione Iurisdictionis exercendae in alieno territorio acquisita facultas est glos. in cap. Romana Ecclesia, in verbo, Consuetudine;

& in cap. vt litigantes, in verbo, de Consuetudine, de offic. Ordin. lib. 6. vt enim constat, Consuetudo dat. Iurisdictionem, 9. q. 3. cap. conquestus, & ibi glos. in verbo, Consuetudo, & cap. cum contingat, & ibi Panorm. num. 5. & 6. de foro compet. Marian. Socin. sen. in cap. super eos, num. 22. vers. Tamen hanc potestatem, de sent. excom.

Decimus est, in casu Clement. vnice, de foro compet. quando Episcopus a Sede sua expulsus est, tertia forma quae ibi praescribitur, tunc enim extra suam territorium electus, in vicinioribus locis Iurisdictionem in suos exercere potest, & eos excommunicare, & absolueri valet.

Vndecimus est, Quod Abbates, Praepositi, Priores, Generales, Prouinciales Fratrum, aut Monachorum, & denique vniuersi, qui Iurisdictionem sine territorio habent, in alieno territorio Iurisdictionem exercere & excommunicare valent, quamuis melius sit, quod in suis locis, Monasterijs, & Ecclesijs id faciant, vt docet Panorm. in c. cum contingat, num. 3. de foro compet.

Duodecimus est, Quod Legatus a latere ob violentiam Clerici percussione excommunicatus, ex quo ab vrb. egressi sunt, ac propterea extra suam pronunciam (modo Legati adhuc sint) & suos, & alienos absolueri possunt, vt habetur in cap. ad eminentiam, de sent. excom. iuncto cap. excommunicatus, & ibi glos. in verbo, mittuntur, & Panorm. ibi num. 3. de offic. lega. Lap. Alleg. 12. & facit. Quod translationem, de offic. legati. & Ioan. And. & communiter Doctores, in d. c. ad eminentiam, & ibi Marian. Socin. num. 2.

Tempus etiam in ferenda censura excommunicationis obseruari debet; Non enim fieri debet censura aliqua tempore feriato; siquidem ad eam ferendam, vt diximus, communiter requiritur causae cognitio, quae feriato tempore cognosci nequit, cap. fin. de ferijs, & ibi Panorm. numer. 16. & in cap. cum Ecclesia, num. 6. de immun. Eccles. Marian. Socin. in cap. perpendimus, nu. 74. vers. sententia vero, de sent. excom. Quamuis lata eo tempore sententia valebit, ex Panorm. vbi supra, arg. cap. veniens, de sentent. excom. sicut & absolutio quocumque die feriato facta valide censetur, ex Panorm. in cap. fin. num. 16. de ferijs Ratio est: quia sicut sententia excommunicationis, etiam si causa minus cognita, & admonitionibus non adhibitis, feratur, valida tamen est, cap. Sacro, de sent. excom. & capit. si Episcopus forte, 1. q. 3. ita censura excommunicationis in diebus feriatis lata valet, quae enim causae cognitionem necessario non postulant, diebus feriatis gesta valent, arg. l. actus, C. de ferijs Feder. conf. 11. vnde excommunicari potest qui in Ecclesia dum omnia mysteria, & officia sunt, obstreperit & monitus non quiescit, arg. d. capit. veniens, de sentent. excom. Huius enim contumacia cum sit notoria, cognitione non indiget, arg. capit. euidentia, de accusat. Sic etiam qui aliquid facit die festo, quod sub excommunicatione in iure fieri prohibetur, exempli gratia, clericum percudit, eo die excommunicationem incurrat, & idem, si aliquid in festo fiat, quod Episcopi Statuto sub excommunicationis pena prohibetur. Et merito quidem, tum quia hic non requiritur causae cognitio: tum quia excommunicatio, medicina spiritualis est, cap. cum medicinalis, de sentent. excom. lib. 6. cap. Multi corriguntur, 2. q. 1. & capit. Notandum, in fine, 24. q. 3. Dies autem feriati dicuntur, qui vel praecipue ad Dei cultum a Summo Pontifice, aut alicuius Ecclesiae consuetudine, aut Episcopi Statuto inducuntur, cap. 1. 2. & 3. & c. fin. de ferijs, vel qui praecipue hominis gratia instituantur, vt est dies Natalis Regis creationis Papae, & huiusmodi, vel qui laetitiae causa celebrantur, vt dies victoriae ab hostibus reportatae, & dies qui aliquibus in locis tempore messium, & vindemiarum celebrantur, l. l. omnes, C. de ferijs, & lege 1. ff. eodem, & Summistae, in verbo, Feria.

9 Excommunicationis autem censura (& idem de suspensione, & interdicto dicendum est) interdictum fieri debet, hoc enim tempore iudicia aguntur, cap. consulti, & ibi glos. in verb. tenebras, & Panorm. num. 14. de offic. deleg. & DD. communiter. Quamuis etiam noctu lata valeat, tum, quia non necessario requiritur causae cognitio; arg. cap. Sacro, de sent. excom. & cap. cum medicinalis, de sen.

excom. lib. 6. tum, quia ad ſententiam excommunicationis, audiendam, Reus, in quem fertur, non vocatur. Denique ſicut ubi cauſa cognitio non eſt neceſſaria, excommunicatione die ſeriatu ferti poterit, ita ubi cauſa cognitio neceſſaria non eſt, denuntiatio eodem ſeriatu tempore fieri poteſt, alias non immo, aliquando vtilis erit denuntiationem ſeriatu tempore fieri, vt ſic ad plerumq; aures perueniat, argum. Clemens. 1. verſ. Et quia, de penis, & Extrau. Infidelis de furt. & cap. felicit. 8. preſenti, de penis, lib. 6. & Marian. Socin. in cap. perpendimus, num. 265. verſ. Quinto dubitatur, de ſentent. excom. Vgol. de Ecceſ. cenſ. Tab. 1. c. 27. §. 2. num. 9. Sed de his circumſtantijs loci, & temporis haecenus dictum ſit.

De carimonijs in ſolemni excommunicatione adhiberi ſolitjs, & excommunicationis ſine. Cap. XV.

S Y M M A R I V M.

- 1 Carimonia ſolemnes in excommunicatione maiori ferenda, quando adhibende ſint.
- 2 Papa, excommunicaturus aliquem, quibus vtatur carimonijs.
- 3 Episcopuſ ſolemniſter aliquem excommunicans quas adhibere ſolet carimoniaſ.
- 4 Carimonia iſta ſolemnes quidam ſignificent.
- 5 Carimonia hae, confuſionem, & terrorem magnum ipſis excommunicatis aſſerre ſolent.
- 6 Finis princeps excommunicationis quae ſnam ſit.
- 7 Excommunicatio ei, contra quem fertur, vtilitatem maximam aſſerre ſolet, & quanam illa ſit.
- 8 Excommunicatio, non ſolum ei, qui excommunicatur, ſed alijs etiam vtilitatem aſſert.
- 9 Heretici Eccleſiam crudelitatis accuſantes ab auctore reſelluntur.
- 10 Eccleſia, aliquos excommunicando, iudicium Diuinum imitatur.
- 11 Excommunicatio ſemper toti communitati prodeſt.

Quamuis verbis ſimplicibus excomunicatio ferri poteſt, ſunt tamen in forma excommunicationis maioris faciendae, (maximè quado al qua magna perſona excomunicatur; aut quis ob graue ſcelus in excommunicationem incidit; Exempli gratia, quia Cardinalem, aut Episcopum in ſecurus ſit; aut aliquod aliud graue crimen commiſit) carimoniae quaedam ſolemnes adhibendae, vt gloſ. in cap. cum aliquis, 1. q. 3. & communis Doctorum conſenſus, teſtantur, & praxis quotidiana declarat.

- 1 Hinc Papa excommunicationem laturus, ornatu Pontificio decoratus, duodecim Episcopis veſtibus Pontificijs indutis aſſiſtentibus, faces ſque ardentes in manibus tenentibus haec, aut ſimilia verba dicere ſolet, *Auctoritate omnipotentis Dei, atque Apoſtolorum Petri, & Pauli excommunicamus Ioannem, &c.* qua ſententia prolata, Episcopuſ faces illas in terram proijciunt, & eas pedibus conculcant, nec poſtea ad aliquem vſum aſſumuntur, ſed foras tanquam ſal inſatuatum proijciuntur, 2. q. 7. cap. non omnes, vt ait glo. in c. debent, in verb. conculcare, 1. q. 3. Quam excommunicandi formam, & carimoniaſ Innocentius IV. vt teſtatur gloſſa Helia, in c. 2. de ſent. & re iud. libr. 6. adhibuit, ubi Fredericum Imperatorem excomunicauit.
- 2 Sic etiam Episcopuſ cum aliquem excommunicat ſolemniſter, eaſdem carimoniaſ obſeruat, niſi quod duodecim Sacerdotes veſtibus Sacerdotalibus induti, eadem faciunt quae Episcopuſ in excommunicatione a Papa lata facere ſolent. Quae forma ſolemnis ex cap. Debent, 1. q. 2. colligitur, ſic enim ibi habetur; *Debent duodecim Sacerdotes Episcopum circumſtare, & lucernas ardentes in manibus tenere, quas in conſuſione anathematis, vel excommunicationis*

proijcere debent in terram, & conculcare pedibus, deinde Epistoſa per parochias mittatur continens excommunicatorum nomina, & cauſam excommunicationis. Haec ibi, Aliubi etiam paulatim campana pullatur, vt ait Panor. in c. 1. nu. 2. de offic. cuſtod.

Quae carimoniae ſuas habent ſignificationes. Nam ponitur effectus excommunicationis, ante hominum oculos. Siquidem Papa, duodecim Episcopis, & Episcopuſ duodecim Sacerdotibus circumdati, aliquem ſic excommunicantes, illum etiam a Chriſto circumdato coeſtibus ſpiritibus excommunicati ſignificant, arg. cap. omnis Chriſtianus, & c. Nihil ſic debet, 1. quaſt. 3. Proiectio vero ſacrum in terram, earumque extinctio, excommunicationem quaſi mortuum ſignificat, vt poſe a Chriſti corpore, tanquam palmitem a vite praeciſum, arg. d. c. Nihil, 1. q. 3. Quod vero pedibus faces illae conculcantur, ſignificat excommunicationem ſic ex Eccleſia eiectum, tradi demonibus torquendum, & ab eiſdem in inferno niſi reſpiciat, conculcadum iſi, arg. c. abſtiſt, & caut denique, & cap. omnis Chriſtianus, 1. q. 3. Sonus autem campanae ſignificat vocem illam terribilem Chriſti in iudicio extremo, *Ite maledicti in ignem aeternum;* quam excommunicatus cum maximo dolore, & damno ſuo audiet, niſi a contumacia diſceſſerit.

Hae itidem carimoniae maior confuſio, & grauior terror excommunicato inijciunt, vt ait Henriquez libr. 13. de excom. ca. 20. §. 3. Alij etiam eius exemplo perterriti Eccleſiam audire monentur, ne in eam rebelles & contumaces ſint, arg. Clem. 1. §. & quia de penis, & cap. Felicit. tit. eod. libr. 6. de qua re ſuſuſ tractat Paul. Fulcuſ de viſiti. & regim. Ecceſ. libr. 1. c. 14. num. 3. Felicianus Episcopuſ Scalenſis, in Enchirid. de Cenſuris, cap. 28. & Vgol. Tab. 2. capit. 29. Huiuſmodi vero carimoniae ſolemnes alijs Episcopuſ inferioribus vti non ſolent, vt conſtat ex d. cap. Debent, 1. q. 3. & Nauar. in Comment. de datis & promiſſis, Not. tab. 4. num. 10. vnde Innoc. in cap. 4. num. 3. de offic. ordin. excommunicationem hanc ſolemniſter. Episcopuſ mucronem appellauit, & habetur in cap. viſis literis, in fine, 16. q. 2. & gloſ. in c. corripiantur, in verbo, Episcopale, 2. quaſt. 3. & de carimoniae hiſce ſolemnes haec ſatis ſint.

Quoad ſinem vero excommunicationis, iſ quidem princeps eſt, vt Chriſti fideles Eccleſiae obtemperando, Deum in hac vita colant, & in alia eodem in Celis beati fruantur, argum. c. audi. 1. q. 3. & c. ſed illud diſt. 45. nihil enim in excommunicatione ferenda pia mater Eccleſia magis intendit quam Dei honorem, & hominum ſalutem, vt pluriſibus tradit Dionyſ. Cartuſ. in 4. diſt. 8. q. 4. verſ. Deinde oſtendit arg. c. cum contingat, in fine, de iureiur. & cap. licet, eod. tit. libr. 6. Alter etiam ſinis Eccleſiae in ea ferenda eſt, vt hominum contumaciam reprimat, & coerceat, arg. cap. 1. de except. libr. 6. & latius tradit Marian. Socin. in cap. Nulli, num. 5. & 7. de ſentent. excommunicat. Qua de cauſa excommunicatione ab Innocentio IV. in c. cum medicinalis, de ſentent. excommunicat. libr. 6. medicina dicta eſt, *non mortalis, neque eradicans ſed diſciplinans,* de qua re legedi ſunt Alexand. de Ales. 4. par. quaſt. 22. membr. 1. artic. 1. Bonauen. 4. diſtinct. 18. in vlt. par. d. quaſt. 1. Gab. 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 2.

Finis alter eſt, vtilitas eius, qui excommunicatur, & hoc tripliciter.

Primo, ex rubore, & confuſione, quatenus erubeſcat ſe ab omnibus declinari, vt ſic tandem reſpiciat. Quam viam iuuandi excommunicatum exprimit, Apoſtolus, 2. Theſſalon. 3. dicens: *Ne commiſceamini cum illo, vt confundatur.* Etenim quis excommunicatus, cum videt ſe a Diuinis arceri: conſortium ſuum Chriſti fideles fugere; digito ab omnibus ferè monſtrari, non rubore ſummo perſundetur? graue namque eſt inter homines eſſe, & ipſorum commercio priuari, leg. Hi qui ſanctam, Codic. de apoſtat. & facit capitulum primum, de exception. libro 6.

Secundo etiam iuuatur excommunicatus per excommunicationem ſuam malorum experientia, quia in Eccleſia primitiua plerumque ad inducendos homines ad terrorem huius cenſure, ſtatim ac quis excomunicatus erat, a diabolo rapiebat, & crudeliter vexabatur, vt colligitur